

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

25 יולי 2017

תמ"ש 45282-03-15
לפני השופט שלמה אלבוז, שופט בכיר

תובע מ.ב.
ע"י ב"כ עוה"ד אופיר עומר

נגד

נתבעת
ב.א.
ע"י ב"כ עוה"ד אברהם ביטון

פסק דין

לפני תביעת נזיקין בסך 50,000 ₪ שהגיש איש כנגד גרושתו, בטענת הוצאת שם רע והגשת תלונת שווא כנגדו למשטרת ישראל.

התובענה נסובה סביב תלונת הנתבעת כאילו הנתבע פעל נגדה באלימות ואנס אותה במהלך הנישואין וכי נהג באלימות כלפי ח', בנם המשותף. (האות הראשונה בשמו הפרטי של הקטין שונתה לשם מניעת זיהוי - ש.א.).

בטרם אמשיך בדיון אציין שהנתבעת טענה, גם בכתב ההגנה וגם בתצהיר העדות הראשית, שעובר אורח, אשר הזדמן למפגש בו הועבר הקטין מידי האם לידי האב, הוא שהגיש את התלונה במשטרה. כך יצאו התובע ובית המשפט מנקודת הנחה

שהנתבעת אינה אחראית לעצם הגשת התלונה, אלא רק לטענות שהעלתה במשטרה. אוסיף שגם ב"כ הנתבעת חקר את התובע בהסתמך על אותה הנחה. משהועבר לידי תיק החקירה התברר בדיעבד שהנתבעת הייתה זו שהגישה את התלונה, ולא עובר האורח. הצדדים הסכימו שפסק הדין יינתן תוך הסתמכות על תיק החקירה, מבלי שהצדדים יעיינו בו.

החלטתי לקבל את התביעה בחלקה ולחייב את הנתבעת לשלם לתובע פיצוי בסך 15,000 ₪, בצירוף השתתפות בהוצאותיו המשפטיות של התובע.

להלן אפרט את נסיבות האירוע בגינו הוגשה התלונה, ואת הסיבות שהובילו למסקנה האמורה.

פירוט נסיבות המקרה

1. הצדדים היו נשואים כשנתיים והתגרשו ביום 1.10.10. ___ כאשר הם הורים לח', שבמועד האירוע שפסה"ד עוסק בו היה כבן 5.5 שנים.
2. לשני הצדדים היו אלה נישואין שניים, ולשניהם בנים מנישואיהם הראשונים. שניהם נישאו מחדש לאחר שנפרדו בגירושין.
3. שני הצדדים מנהלים אורח חיים חרדי.
4. התובע קיבל לאחרונה ..., והוא עובד ב... ב..... הנתבעת הוסמכה כ... בשנת 2015.
5. בין הצדדים התנהלו הליכים בבית הדין הרבני האזורי בירושלים, לרבות בענייני הבן המשותף.

6. ביום 8.14 __ החליט כב' בית הדין הרבני שהתובע רשאי לצאת עם ח' לחופשה בחו"ל. החלטה זו ניתנה על סמך חוות דעת עו"ס לסדרי דין, ולמורת רוחה של הנתבעת.

7. ביום 7.14 __, בימים בהם התנהלו בין הצדדים הליכים ערים סביב בקשת התובע לאפשר נסיעת ח' עמו לחו"ל, היה התובע אמור להיפגש עם הקטין ולקחתו עמו למספר שעות. הצדדים נפגשו ב... לשם העברת הקטין מהאם לידי האב.

8. כאשר הגיע התובע למפגש עם ח' התעניין הקטין באוזניות של אמו ולא שעה לבקשת אביו ולבקשת אמו להתלוות לאביו לשיעור שחיה.

9. הנתבעת התקשרה בטלפון למתאמת ההורית של הצדדים, אשר הדריכה את התובע לקחת את הקטין אליו, למרות התנגדותו.

10. עובר אורח בשם ה.ז. (להלן: "עובר האורח"), שראה כיצד התובע נוטל את הקטין בניגוד לרצונו, בא בדברים עם הנתבעת והציע לה את עזרתו בהזמנת משטרה. הנתבעת דחתה את עזרת עובר האורח, אך ביקשה שיותיר בידה את פרטיו.

מיד לאחר מכן הזמינה הנתבעת ניידת משטרה.

11. בעת שהתובע השיב את ח' לבית הנתבעת, המתין לו שם שוטר והאם והאב נצטוו להתלוות אליו לחקירה במשטרה.

12. הנתבעת התלוננה במשטרה על כך שהתובע תקף את ח' בעת שלקח אותו מידיה, בניגוד לרצונו. בתלונתה במשטרה סיפרה שלאחר שהתובע ניסה במשך רבע שעה לשכנע את ח' לבוא עמו, ניסיון אשר לא צלח וח' בכה, "ואז בשלב הזה האבא התקרב הרים את ח' וח' תוך כדי תפס אותי בבגדים וצעק "אמא" "אמא" ובפנים שלו ראיתי ממש פחד, ומ.ב לקח את הילד והתרחק ברגל כאשר הילד עליו על הידיים וצורח "אמא" "אמא". עוד ציינה ששאלה את ח', מספר פעמים, האם האבא אלים כלפיו וח' השיב בשלילה, אך סיפר שהאב גוזר את ציפורניו קצר מדי, באופן המכאיב לו, שהוא מספר אותו

באופן משונה, שאינו אוהב, ושהתובע דורש ממנו לשבת איתו וללמוד הרבה זמן אותיות, בניגוד לרצונו.

13. בעניין זה הרחיבה והעלתה מקרים בהם לכאורה התנהג התובע באלימות גם כלפי בנה מנישואיה הראשונים.

14. לאחר מכן החלה הנתבעת לספר על מקרים שאינם קשורים לקטין, בהם לכאורה תקף אותה התובע במהלך נישואיהם. היא סיפרה על מקרה בו צרח עליה ונעל אותה בבית למשך חצי שעה, ולאחר מכן עקב אחריה. בעקבות מקרה זה התגרשו הצדדים. עם זאת הודתה שהתובע לא תקף אותה פיזית.

15. הנתבעת תיארה מקרים בהם התובע לא נתן לה כספים במהלך הנישואין.

16. אח"כ החלה לספר כאילו במהלך הנישואין, בעל אותה התובע פעם אחת ללא הסכמתה. לדבריה הייתה פאסיבית במהלך האירוע, וכי מעבר לאמירתה שאינה מעוניינת בקיום היחסים, לא התנגדה פיזית ולא נגרמה לה חבלה.

17. יצוין שבמהלך חקירת התובע הוצג בפניו מצג שווא, מטעם הנתבעת, כאילו הנתבעת כלל לא התלוננה על אונס. "אין בכלל תלונה על אונס... תראה לי אישור על תלונה על אונס". ובהמשך המשיך ושאל ב"כ הנתבעת: "המסמך שהראית לנו לגבי הגשת תלונה במשטרה לא מדברת על אונס...".

18. הנתבעת תיארה אירוע אלימות נוסף, שהתרחש 6 שנים קודם למועד החקירה, בו הכניס אותה התובע בכוח למקלחת ופתח את ברז המים.

19. יצוין כי כל טענות הנתבעת על תקיפתה התרחשו במהלך הנישואין, מספר שנים טרם מועד האירוע בו עוסק הליך זה.

20. עקב תלונת הנתבעת, וביחוד עקב חומרת הטענות, נעצר התובע עד ליום המחרת, 7.14.____. החשדות שיוחסו לו: תקיפת קטין חסר ישע, תקיפת בת זוג, בעילה שלא בהסכמה חופשית והפרת הסדרי ראייה.

21. במהלך חקירתו הציג התובע לחוקר תיעוד מצילום ווידאו שביצע בכל מהלך אירוע לקיחת הקטין. לא עלה בידי לצפות בקטע וידאו זה, שכן הפרקליטות העבירה לידי את צילום מהלך החקירה, ללא שמע. בשל כך אאלץ להסתמך על התיעוד המשטרתי, כפי שפורט במהלך חקירת התובע במשטרה. מהתיעוד המשטרתי של קטע הווידאו עולה שבמשך 20 דקות ניסה התובע לשכנע את הקטין לבוא עמו. הקטין עמד בסירובו. הנתבעת ניסתה אף היא, בקול רך ונעים, לשכנע את הקטין ללכת עם התובע ולבסוף נטל התובע את הקטין ולקחו עמו.

22. בתיק החקירה מופיע גם תיעוד חקירתו של בנה הגדול של הנתבעת, מיום 7.14.14, אשר העיד שבמהלך האירוע ביום 7.14.14 ניסה התובע לשדל את ח' לבוא עמו וח' אמר שאינו רוצה. גם הנתבעת אמרה לח' שהוא צריך ללכת עם אביו ולאחר מכן הרים התובע את ח' וזז אחורה. כאשר נשאל במפורש אם הופעלה אלימות, השיב: "לא שום דבר" וכאשר נשאל: "אז מה בכוח?" השיב: "משך אותו, ח' תפס את אימא שלי ומ.ב. משך אותו".

23. עובר האורח נחקר רק ביום 11.14.14. הוא ציין שאכן הקטין צעק ונראה היה לו שהקטין מבוהל, אך אישר שלא הופעלה אלימות כנגד הקטין, ושלא נראה לו שהקטין נלקח בכוח מידיה של אמו. מעדותו הסתבר שהנתבעת מסרה לשוטר את מספר הטלפון שלו וכאשר השוטר התקשר אליו, לאחר האירוע, הוא המליץ לפני השוטר להזמין ניידת "כי לפי ההתנהגות לא נראה לו שזה יגמר בטוב".

24. התובע הובא למחרת האירוע, ביום 7.14.14, לפני כב' השופטת תמר בר אשר - צבן, ולאחר דיון הורתה השופטת לשחררו לאלתר. השופטת ציינה שלהתרשמותה הוגשה התלונה על האונס רק במטרה להעצים את התלונה על תקיפת הקטין. עם זאת, השופטת החליטה להרחיק את התובע מהשכונה בה מתגוררת הנתבעת למשך 7 ימים. עוד הורתה שהתובע לא יפגוש את ח' במשך שבוע, אלא בהתאם להנחיית לשכת הרווחה המטפלת בבני הזוג. התובע נדרש להפקיד 500 ₪, ערבות עצמית וערבות צד ג' בסך 5,000 ₪.

25. לאחר שניתנה החלטת השחרור, ובשל כשל טכני, לא שוחרר התובע מהמעצר, עד דקות ספורות לפני כניסת השבת, מבלי שהתאפשר לו ליטול

את חפציו. הוא טען שמסיבה זו נאלץ לבלות את השבת בבית משפחה שאינו מכיר בשכונת גאולה הסמוכה, וכי הדבר גרם לו עוגמת נפש וביזה אותו למול אשתו החדשה והמשפחה אצלה התארח.

26. לאחר סיומו של אירוע זה הגיש התובע ביום 7.14. __ תלונה במשטרה כנגד הנתבעת על הפרת הסדרי הראיה עם הקטין, בכך שלא אפשרה לקטין לשוחח עמו בטלפון. למחרת, ביום 7.14. __ הגיע שוב לתחנת המשטרה להודיע שהנתבעת טרם אפשרה לו לדבר עם הקטין, וגם הודיעה לו שלא תאפשר לו לפגוש אותו.

27. באותו היום, 7.14. __, הגישה הנתבעת בקשה לצו הגנה לבית משפט זה בו ביקשה להאריך את צו ההרחקה שהוצא כנגד התובע. בבקשתה (ה"ט 47771-07-14) טענה שהתובע הפעיל אלימות נגדה ונגד בנה הגדול במהלך הנישואין, וכן שהיה אלים כלפי ילדו מנישואיו הראשונים. עוד טענה שהוא דרס ילד ברכבו. הנתבעת הוסיפה שהיא מפחדת שהתובע ינקום בה עקב הגשת התלונה למשטרה.

28. הנתבעת ביקשה למנוע בעד התובע לפגוש את ח' עד לאחר ש-ח' ייחקר ע"י חוקר נוער, זאת בטענה ש-ח' מפחד מאוד מאביו ומסרב לפגוש אותו.

29. בדיון במעמד צד אחד שבה הנתבעת על טענתה שהאירוע המדובר היה "מקרה מאוד חריג". היא טענה ש"האבא בא לקחת אותו בכוח. הוא משך אותו". עוד טענה ש"האבא משך אותו בכוח ותפס אותו. הילד אמר לי שהוא מבקש להביא חוקר ילדים. אני יודעת שהמשיב (התובע -ש.א.) הוא בן אדם מאוד אלים. למשיב יש הרחקה מהילד ל - 30 יום בגלל אלימות פיזית".

30. בהחלטתי מאותו היום קבעתי שמוטב שכב' בית הדין הרבני, הדין בענייני הצדדים, ידון בבקשת הנתבעת לצו ההגנה. עוד קבעתי שבנסיבות אחרות הייתי דוחה את הבקשה, אולם הואיל והיה מעורב קטין, ומבלי לנקוט כל עמדה, הארכת יעד ליום 27.7.14 את תוקפו של הצו שניתן ע"י בימ"ש השלום, כדי לאפשר לנתבעת להגיש לכב' בית הדין בקשה לצו הגנה.

31. כאמור, התובע ביקש פיצוי נזיקי 50,000 ₪ בגין הגשת התלונות במשטרה. הוא ביקש להסתמך בתביעתו על הוראות החוק הבאות:

א. הנתבעת מסרה ביודעין עדות שקר במשטרה, והתנהגותה הובילה לכליאת שווא עפ"י סעיף 26 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], תשכ"ח - 1968 (להלן: "הפקודה"), וכן לנגישה עפ"י סעיף 60 לפקודה.

ב. הנתבעת נהגה ברשלנות, בהתאם להוראות סעיף 35 לפקודה, הן בעצם הגשת תלונה כאילו פעל באלימות כלפי הקטין, קל וחומר ביחס לאונס שלא היה ולא נברא. הנתבעת הפרה את חובת הזהירות, וקיים קשר סיבתי בין טענות האונס לבין הימשכות המעצר, ומשכך הוכחו יסודות העוולה.

ג. הנתבעת עוולה כלפי התובע בדרך של מסירת שקר במפגיע, עפ"י סעיף 58 לפקודה.

ד. פעולותיה והתבטאויותיה של הנתבעת עולים כדי לשון הרע, בניגוד לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 (להלן: "חוק לשון הרע"). הנתבעת פרסמה את דבר האונס המוכחש לפני המשטרה, ובכך גרמה לתובע לביזוי ולפגיעה. מבחן הפגיעה במקרה זה הוא אובייקטיבי, ויש לבחון האם אדם סביר היה חש כי הפרסום משפילו בפני הבריות. ההגנות הקבועות בחוק, תום לב והגשת תלונה לרשות מוסמכת, אינן מתקיימות במקרה זה.

ואלה הסוגיות הנדרשות להכרעה

32. כדי לבחון את טענות התובע יש לדון בשאלות הבאות:

א. האם הנתבעת פרסמה לשון הרע כנגד התובע בכך שהגישה תלונות במשטרה על אונס ועל תקיפה הקטין?

ב. האם עומדת לנתבעת הגנה בגין הגשת התלונות בתום לב, או שיש לראות בפעולותיה, כפי שטען התובע, ניסיון לחבל בנסיעת התובע והקטין לארה"ב?

33. מעבר לכך יש לדון ביסודותיה של כל אחת מהעוולות שטען התובע לקיומן. להלן אדון בכל אחת מהשאלות האמורות.

34. אציין שהדיון בטענות התובע לקיומן של עילות תביעה מכוח עוולת הרשלנות ומכוח פרסום לשון הרע יידונו במאוחד מהטעם שבשורת פסקי דין אשר נדונו בבית משפט זה נקבע שההגנות הקבועות בחוק לשון הרע יחולו גם על עוולת הרשלנות המנויה בפקודת הנזיקין. ראה: תמ"ש 21852-03-10 א' א' נ' ח' א' (29.6.14). תמ"ש 21852-03-10 א.י. נ' ג.י. (20.2.14).

האם הנתבעת עוולה כלפי התובע מכוח דיני לשון הרע ועוולת הרשלנות? טענות הצדדים

35. התובע טען שמעולם לא פגע בנתבעת או ב-ח' וכי הנתבעת שיקרה ביודעין בהעלאתה טענות אלו, שנועדו לפגוע בו. הוא הציג כראיה פרוטוקול מדיון שהתקיים ביום 10.09.10. בבית הדין הרבני, כ-3 חודשים לפני הגירושין, בו הצהירה הנתבעת שהתובע לא פגע בה פיזית. יצוין שגם בכתב ההגנה שהגישה בהליך זה טענה הנתבעת כי "לא טענה בפני חוקר המשטרה מעולם על טענות לאלימות פיזית אלא מילולית ורגשית בלבד". כאמור, גם ב"כ הנתבעת טען במהלך חקירת התובע שהנתבעת לא התלוננה על אונס.

36. התובע טען כי קיבל רק לאחרונה ..., והטענות שהועלו כנגדו עלולות לפגוע בסיכוייו למינוי ב-... .

37. לדברי התובע אירוע האונס בלתי מסתבר שכן התלונה אודותיו הוגשה 5-6 שנים לאחר שלכאורה התרחש, מה גם שבמהלך אין ספור דיונים בבית הדין הרבני ובבקשתה לצו הגנה לפני בית משפט זה לא טענה הנתבעת שהתובע אנס אותה. עוד טען שסגירת הליך החקירה בעילה של "העדר אשמה" מעידה על כך שמדובר בתלונת שווא.

38. לדבריו, עקב מעשי הנתבעת, נשללה ממנו חירותו. הוא נאלץ לשהות בשבת בבית אנשים שאינו מכיר, ובמוצאי השבת שב לתחנת המשטרה כדי ליטול את חפציו. התובע הושם במעצר עם עבריינים ונאלץ לאתר ערבים שישחררוהו ממעצר. התובע גם הורחק מהקטין למשך 10 ימים במצטבר, שמו הטוב נפגע והוא נאלץ להסביר לאשתו החדשה, למשפחה אצלה התארח בשבת ולנותן הערבות, את סיבת מעצרו.
39. באשר לתקיפת הקטין טען שהנתבעת עוולה כלפיו בכך שהגישה את התלונה בעוד שהיא יודעת שמעולם לא נקט כלפיו באלימות. בכך פרסמה נגדו לשון הרע, וכן הפרה את חובת הזהירות המושגית שהיא חבה כלפיו מכוח הוראות סעיפים 35-36 לפקודה.
40. התובע טען שהטענה בדבר אלימותו כנגד הקטין אינה הגיונית, ושמיד לאחר שהתקיים האירוע נשוא התלונה, לקח עמו את הקטין לבריכה. הקטין נרגע, והם בילו אחה"צ רגוע ושלו יחד.
41. לטענתו, בפסיקה נקבע שמתחם הפיצוי בגין מעצר ליום אחד נע בין 10,700 ₪ - 50,000 ₪.
42. במענה לטענות התובע השיבה הנתבעת שהתובע הוא אדם אובססיבי אשר פתח נגדה בעשרות הליכים, 40 לפחות, בבית הדין הרבני. התביעה דן הוגשה מתוך ניסיון להתישה ולנהל הליך נוסף, ארוך ומיותר.
43. עובר האורח הוא עובד מדינה, ובעת ההתרחשות הציג לפני הנתבעת את כרטיס העובד שלו ואמר לה שנראה לו שהבן עבר התעללות ויש ליצור קשר עם המשטרה.
44. הנתבעת לא פעלה במכוון כדי להכפיש את שמו של התובע, אך כאשר נשאלה ע"י החוקרת על התנהגותו של התובע, במהלך הנישואין, השיבה אמת.
45. רבנים, עובדים סוציאליים ומטפלים שטיפלו בבני הזוג, במהלך נישואיהם, יוכלו להעיד על התנהגותו המחפירה של התובע כלפיה במהלך הנישואין.

46. מעצר התובע בפועל נמשך יום אחד בלבד, והשוטרים אמרו לנתבעת שהתארך רק משום שהתובע "בעייתני", שכן יש לגביו תלונות קודמות בגין אלימות, לרבות תלונה שהגישה אשתו הקודמת. זוהי הסיבה להימשכות מעצרו, ולא טענת האונס.

47. הנתבעת טענה שאין לקבל את טענת התובע בדבר כבישת תלונת האונס, שכן הפסיקה מתירה זאת בעבירות אינוס. נסיבות חייהם של הצדדים בחברה החרדית, בה נשים אינן מודעות לחומרת המעשים, וכן תלונה הכלכלית בתובע, הם שגרמו לה לשתוק ולא להפנים את חומרת מעשיו, דבר שהתברר לה במשך השנים. מכל מקום, הנתבעת כלל לא רצתה לשתף באירועים אלו, אך השיבה אמת לשאלות החוקרת. לטענתה, התובע כלל לא חקר אותה על מהות טענותיה ולא התעמת עם תוכן. כאן המקום להזכיר שכאמור טען ב"כ הנתבעת במהלך חקירת התובע שהנתבעת כלל לא התלוננה על אונס.

48. כראיה לדבריה צירפה הנתבעת את מכתבה של עו"ס XX, מאגף הרווחה בעיריית ירושלים, המעידה על הקשיים שעברה בנישואיה ועל אלימות רגשית שחוותה.

49. עוד טענה שבסעיף 15(8) לחוק לשון הרע הוענקה הגנה מפני תביעת לשון הרע בעת חקירה במשטרה, ככל שלא פורסם דבר החקירה, כפי שקרה במקרה דנן.

50. היא טענה שדיברה אמת גם ביחס לאלימות שהופעלה כנגד ח', אך למרות אלימותו, הנתבעת דווקא עודדה את הקטין ללכת עם האב, ניסתה להרגיע אותו, ואף התקשרה בעצמה לעו"ס XX כדי שתנחה אותה כיצד לפעול.

51. היא טענה שמכך שהתובע לא צירף לתיק בית המשפט את תמלול ההקלטה מאירוע התלונה, בו מתועדת אלימותו, יש ללמוד שהקלטת הייתה משמשת לרעתו.

52. כראיה לדבריה בדבר יחסו של התובע לח', צירפה הנתבעת את מכתבה של הפסיכולוגית, XX, שטיפלה בקטין, המעידה שהתובע היה "אנטי" לשיטות

הטיפול שהציעה ועל כך שהתובע מגיב באיומים לערעור על מעמדו כראש המשפחה.

53. עוד צרפה את תצהירו של הרב XX, רב המקורב לנתבעת מזה שנים ארוכות. הרב XX הצהיר על אובססיביות של התובע כלפי הנתבעת ועל כך שהוא מבקש לפגוע בה בכל דרך אפשרית. לדבריו, התובע הגיש כנגד הנתבעת מספר בלתי סביר של הליכים בבית הדין הרבני. הוא טען שבמהלך הנישואין פעל התובע נגד הנתבעת באלימות כלכלית. לא נתן לה כסף לרכישת מוצרים בסיסיים ביותר, לרבות אוכל, והיא פנתה לרב XX, מספר פעמים, בבקשה שיתן לה כסף מזומן. הוא הצהיר שהנתבעת ברחא לביתו עם הקטין מספר פעמים, מאימת התובע. כשעשתה כן שלח התובע לביתו ניידות משטרה בטענה שהנתבעת חטפה את הקטין.

54. בתשובה לשאלה הראשונה השיב הרב XX, שכל מה שכתוב בתצהיר נובע מדברים שמסרה לו הנתבעת (עמ' 13, שורה 29). העד גם אישר כי דיבר עם הנתבעת על העדות בטרם נכנס לאולם בית המשפט.

55. במצב דברים זה אין ליחס לתצהירו של הרב XX משקל רב, אם בכלל. לעומת זאת הסתבר מחקירתו שהנתבעת לא טענה בפניו שהנתבעת אנס אותה, למרות שלא יכול להיות חולק שהרב XX היה איש אמונה. הרב XX גם העיד שפרט לכך ששמע שהאב תפס את ח' בחוזקה, לא שמע על כך שהאב היכה את ח'.

לשון הרע ועוולת הרשלנות

המסגרת הנורמטיבית

56. כאמור, התובע טען שהתלונות שהגישה הנתבעת למשטרה הן תלונות שווא, ושהגשתן גרמה לביזוי ולפגיעה בשמו, מול בני משפחתו ומכריו.

57. בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, הוגדרה לשון הרע כך:

”לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול-

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצידם ;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו ;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו ;
- (4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו ;...

58. בסעיף 2 לחוק לשון הרע הוגדר פרסום כדלקמן :

- (א) פרסום, לעניין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
- (ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות :
- (1) אם הייתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע ;”

59. תלונה במשטרה בתום לב מוגנת מפני אחריות בגין פרסום לשון הרע, מבלי שהדבר תלוי בתוצאות ההליך הפלילי שייפתח בעקבות התלונה. בסעיף 15(8) לחוק לשון הרע נקבע: ”במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב ... כאשר הפרסום היה בהגשת תלונה על הנפגע בעניין שבו האדם שאליו הוגשה התלונה ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, או תלונה שהוגשה לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בעניין המשמש נושא התלונה. ואולם אין בהוראה זו כדי להקנות הגנה על פרסום אחר של התלונה, של דבר הגשתה או של תכנה”.

60. בסעיף 16(א) לחוק לשון הרע נקבע שהנטל להוכיח את הגנת תום הלב מוטל על הנתבע. בהתאם לחוק, הנתבעת תהנה מחזקת תום הלב אם תוכיח כי מתקיימות הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק, וכי הפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות.

61. בסעיף 16(ב) לחוק לשון הרע נקבעה חזקה הפוכה באשר לאי התקיימותו של תום לב באחד משלושה מקרים :

- (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו ;

(2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא ;

(3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהייתה סבירה להגנת הערכים המוגנים על ידי סעיף 15.

62. בע"א 184/89 **יעקוב טריגמן נ' טיולי הגליל (רכב) 1966 בע"מ (31.12.89)** נקבע שדי לו לנתבע, להוכיח שהפרסום נעשה על-ידי באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק, והפרסום לא חרג מן הסביר באותן נסיבות, כאמור בסעיף 16(א), כדי ליהנות מההגנה של "תום הלב", אולם אם הוכיח התובע אחת משלוש חלופותיו של סעיף 16(ב) לחוק, כי אז מתהפכת הקערה על-פיה וקמה חזקה הפוכה, שהפרסום נעשה שלא בתום לב, ואם הנתבע איננו סותר את העובדות עליהן נסמכת חזקה זו, כי אז יימצא חייב בדין.

63. על הטעמים להגנות בסעיף 15(8) לחוק לשון הרע (הגשת תלונה לרשות מוסמכת) עמד כב' הנשיא ברק בע"א 788/79 **אברהם ריימר נ' עזבון המנוח ריימר (23.7.81)**. נקבע: "בקביעתה של הגנה זו ביקש המחוקק לקבוע איזון עדין בין השמירה על שמו הטוב של אדם לבין הצורך לאפשר לבני הציבור להתלונן בפני המשטרה על עבירות שבוצעו, ובכך לעודד הבאתם של עבריינים לדין, מבלי שהמתלוננים יעמדו בפני הסיכון של תביעה בגין לשון הרע. הצורך להבטיח את האיזון האמור הוא הקובע את הדרך הראויה לפירושו של מושג תום הלב בסעיף 15(8) האמור. נראה לי, כי עלינו לפרש את "תום הלב" בהקשרה של הגנה זו כמתייחס לאמונה של המפרסם באמיתות הפרסום. אדם, המתלונן בפני המשטרה על עבירה שלפי אמונתו בוצעה על ידי פלוני, זכאי להגנת החוק, גם אם מסתבר כי אמונתו מוטעית היא, שכן בנסיבות אלה ראוי הוא, כי האינטרס הפרטי של הנפגע יפנה דרכו לאינטרס הציבורי, שאם לא כן יחששו בני הציבור להגיש תלונות. לעומת זאת, אם המתלונן אינו מאמין באמיתות תלונתו ויודע כי אינה אמת, אין כל אינטרס ציבורי במתן הגנה למתלונן ואין כל אינטרס ציבורי בעידוד התנהגות שכזו".

64. ברע"א 10520/03 **איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר (12.11.06)** נקבע שיסוד הסבירות בחזקת תום הלב מחייב בחינה של מידתה ואיכותה של הפגיעה, על רקע נסיבות המקרה, והערכה נורמטיבית האם הפגיעה ראויה להגנה.

להתנהגות המפרסם טרם הפרסום, בשעת הפרסום, ולאחריו משמעות בעלת משקל בהקשר לסבירות הפרסום. טיב הפרסום ותוכנו גם הם משליכים על סבירות הפרסום. פרסום שנועד כל כולו לפגוע, להעליב ולבזות עשוי להיחשב חורג מן הסביר, וחזרה על התבטאויות פוגעניות בהזדמנויות נוספות עשויה לשלול תום לב.

65. בתמ"ש 17506/99 א' א' נ' ח' א' (29.6.14) קבע חברי, כב' השופט מנחם הכהן: "האם ניתן לומר, כי כל אימת שפלוגי הגיש תלונה במשטרה נגד אלמוני, התקיים הליך פלילי ואלמוני זוכה, קמה לאלמוני עילה נזיקית בעוולת לשון הרע כנגד פלוגי? דומני, כי התשובה לכך הינה באופן נחרץ - שלילית. אדם המתלונן במשטרה כנגד אחר עומדת לו הגנה על פי סעיף 15 שבחוק. הרציונל של הגנה זו מבוסס על האינטרס הציבורי שיש לחברה על מנת להגן על פרסומים שונים שפורסמו בתום לב בסיטואציות המנויות בסעיף 15 לחוק. אין ספק, כי הגשת תלונה למשטרה בתום לב צריכה להיות מוגנת, ואל לה להיות תלויה בתוצאותיו של הליך פלילי שייפתח על בסיס התלונה. שאם לא כן, מי יעז, יהמר ויתלונן? לא יעלה על הדעת כי החלטה בהליך הפלילי, תשמש כנגד המתלונן, בהליך הנזיקי. כל זאת כמובן - כפוף לעקרון תום הלב".

66. כך גם ביחס לעוולת הרשלנות. יסודותיה של עוולה זו הם שלושה: קיומה של חובת זהירות של הנתבעת כלפי התובע, הפרת החובה, וגרימת נזק כתוצאה מהפרת החובה. חובת הזהירות היא דרישה שנועדה למנוע התנהגות מזיקה.

67. בסעיף 35 לפקודה נקבע: "עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלח יד פלוגי לא השתמש במיומנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונבון וכשיר לפעול באותו משלח יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות - הרי זו התרשלנות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה".

68. בסעיף 36 לפקודה נקבע: "החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף".

69. כפי שציינתי לעיל, בעניין עוולת הרשלנות נקבע בתמ"ש 17506/99 הנז' כי נראה שאיזון הערכים והאינטרסים העומדים בבסיס חוק לשון הרע, הם השיקולים שצריכים להנחות אותנו עת אנו נדרשים לבחון את עילת התביעה גם מכוחה של עוולת המסגרת - עוולת הרשלנות.

70. באותו פס"ד צוטטו גם דבריו של כב' סגן הנשיא, השופט אסף זגורי, בתמ"ש 21852-03-10 הנז', לפיהם: "בהחלט ייתכן וראוי, כי שיקולי מדיניות שיפוטית שעומדים בבסיס הגנת 15(8) לחוק איסור לשון הרע יהיו יפים גם לצורך עוולת הרשלנות לעניין קביעת סטנדרט הזהירות המושגי והקונקרטי. כפועל יוצא ניתן יהיה לקבוע, כי הגשת תלונה במשטרה אינה מהווה הפרה של חובת הזהירות החלה על המתלוננת, אם זו האמינה באמיתות התלונה (בדומה להגנה סעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע) ובכפוף לכך שהפרסום לא חרג ממסירת הפרטים לרשות המוסמכת. רוצה לומר, כי הגנת תם הלב מחוק איסור לשון הרע תשמש פרמטר לבחינת סבירות התנהלות המפרסם בעוולת הרשלנות".

ומן הכלל אל הפרט

71. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ובהוראות החוק והפסיקה, החלטתי לקבל את טענת התובע בדבר קיומה של עילת תביעה בגין פרסום לשון הרע וקיומה של עוולת הרשלנות.

72. ראשית יש לסייג - במידה והתובעת הייתה מגישה את תלונת האונס באופן עצמאי, ולא במסגרת התלונה על תקיפה הקטין, אזי יכול והייתה עומדת לה הגנה מפני תביעת לשון הרע ועוולת הרשלנות.

73. במה דברים אמורים? התובע טען שהנתבעת העלתה את טענת האונס 5-6 שנים לאחר שהתרחש לכאורה, ומכאן יש ללמוד על כך שהדבר לא היה ולא

נברא. הנתבעת טענה מנגד שהיא לא הבינה במהלך הנישואין את משמעות מעשיו של התובע, ורק מספר שנים לאחר שהסתיימו, הבינה שהתובע אנס אותה.

74. כפי שפורט בפסיקה שצוינה לעיל, בבואנו לדון בהגנות מפני תביעת לשון הרע בגין תלונה במשטרה, יש לדון בממד הנפשי ובתחושת האמת הסובייקטיבית של המתלונן כדי שתקום לו הגנה מכוח חוק לשון הרע. פסקי הדין המקנים הגנה מפני תביעת לשון הרע בהגשת תלונה לרשות מוסמכת, מציינים שנדרשת ידיעה ממשית של המתלונן שהתלונה שהוא מגיש לרשות היא תלונה כוזבת, תוך שכוונתו האמיתית לגרום לפגיעה בנילון.

75. באשר לשאלת האמת, או האמת הסובייקטיבית, של אירועי האונס, אין באפשרותי לקבוע שמדובר בתלונת שווא שהוגשה באופן מכוון. הטעם לקביעה זו הינו משום שלא הוכח לפני באופן וודאי שאירוע האונס שטענה הנתבעת בחקירתה לא התרחש. כפי שניכר היטב, מעצרו של התובע הסתיים באופן מוקדם יחסית, מיד כאשר הוכח שלא הופעלה אלימות נגד הקטין. עיון בתיק המשטרתי מעלה כי נושא האונס נדון במספר שאלות בודדות, ולא כפי שחקירת אונס אמורה להיראות.

76. זאת ועוד, מקריאת חקירתה של הנתבעת עולה שהנתבעת חוותה את נישואיה לתובע כטראומה, ואת יחסי האישות עמו ככאלה שנכפו עליה, גם אם מהותם לא הייתה כזו כלל וכלל. כפי שצוין לעיל, די בתחושתה הסובייקטיבית כאמור כדי להקים לה את ההגנה מכוח סעיפים 15 ו- 16 לחוק לשון הרע.

77. אמנם, כפי שנקבע בע"א 7426/14 פלונית נ' עו"ד אורי דניאל (14.3.16) טענות על כבישת עדות אין לקבל בנקל. יפים לעניין זה הדברים שהובאו בפסה"ד, לפיהם: "סוגיית ההזיכרונות המודחקים" נדונה בהרחבה במקרים הרלוונטיים, תוך הדגשה כי טענות בדבר שיכחון מתמשך של אירוע טראומטי צריכות להיבחן בזהירות יתרה. במקרים המוזכרים, נדונו תלונות על עבירות מין קשות שבוצעו בקטינים על-ידי פוגע מתוך התא המשפחתי, ולא בכדי. השיח המחקרי, הטיפולי והמשפטי סביב תופעה זו מתמקד

בילדים שעברו פגיעה מינית או חוו חוויה טראומטית מטלטלת מצידו של בן משפחה סמכותי" (ההדגשות אינן במקור - ש.א.).

78. עם זאת, חקירת הנתבעת בנושא האונס לא מיצתה עצמה, וממילא אין בידי לקבוע אם הייתה אמת, או שמא נבדתה.

79. נשאלת השאלה, אם כן, מדוע תתקבל התביעה? הטעם לכך הוא משום שהעלאת תלונת האונס במסגרת תיק תלונה שעניינו תקיפת הקטין מעידה על כך שמטרת התלונה הייתה לפגוע בתובע, וכפי שאציין להלן, לחבל בנסיעתו עם הקטין לארה"ב.

80. התובע טען בעניין זה שכל בקשות הנתבעת במועדים הנטענים, הן בפנייתה למשטרה, והן בפנייתה לביהמ"ש בבקשה לצו הגנה, התרחשו בסמיכות למועד נסיעת התובע עם הקטין לארה"ב, והן המניע האמיתי להן. לטענתו, הנתבעת לא השלימה עם אישורו של בית הדין לנסיעה, ופעלה בכל דרך למנוע אותה.

81. גם כב' בית הדין שם לבו לכך וביום 8.14. ___ ניתנה החלטתו לפיה: "בית הדין רואה בחומרה רבה מאוד את מעלליה של האם כדי שהבן לא יצא עם אביו (לארה"ב - ש.א.) נגד שלושה חו"ד של עוס"ים, ומלווה ב"שקרים גסים" של חוסר ערבויות וכו', דבר שהוכח שלא כן היה ומן הראוי לקנוס אותה על כך, אלא שאין השעה פנויה לכך".

82. כדי להוכיח את טענותיו, צירף התובע לכתבי טענותיו את המסמכים הבאים: תסקירי פק"ס לסדרי דין שהוגשו במסגרת ההליכים המתנהלים בין הצדדים בביה"ד, המעידים על קשר טוב בין התובע לקטין ועל התנגדותה של הנתבעת לנסיעה לחו"ל, דו"חות של גורמים טיפולים וחינוכיים המטפלים בקטין, המעידים על קשר מיטיב של התובע ובנו, ועל מעורבותו בטיפול הנפשי וההתפתחותי של הקטין, וכן מכתב מדר' XX, פסיכותרפיסט שטיפל בבני הזוג בעודם נשואים, המעיד כי התובע הוא אב מעורב ואחראי וכי בשל תחושותיה של הנתבעת היא מונעת ממנו, ללא הצדקה, את המפגשים עם הקטין.

83. על טענות אלה השיבה הנתבעת שהתנגדותה לנסיעת הקטין לארה"ב הייתה בשל גילו ומצבו הנפשי. לדבריה כל שביקשה היה כי תיבדק יכולתו לעזוב את אמו למשך שבועיים ימים, בהיותו קטין בן 5.5 שנים בלבד. אין המדובר במעשים פסולים.
84. לאחר שעיינתי היטב בטענות הצדדים החלטתי לקבל את טענות התובע בעניין זה. אכן ניכר שהנתבעת הגישה את התלונה על תקיפת הקטין במטרה למנוע את הנסיעה לארה"ב, אליה התנגדה נחרצות. הטעם לקבלת טענות התובע הוא משום שבחקירת הנתבעת במשטרה, לא הצליחה הנתבעת להצביע על אירוע אלימות אמיתי בו תקף התובע את ש' גם במהלך דיון זה לא העלתה הנתבעת כל ראיה להוכחת טענותיה בדבר התעללות כביכול של התובע ב-ח'.
85. אני סבור שהנתבעת ביקשה להשתמש בהתרשמותו השטחית של עובר האורח כדי למנוע את הנסיעה לארה"ב. סמיכות המועדים אינה יכולה להצביע על כל אפשרות אחרת.
86. כפי שציינתי, מעבר לכך שהנתבעת לא הצביעה על אירוע משמעותי בו תקף התובע את הקטין, הרי ששלושה עובדים סוציאליים שונים דחו בכל תוקף את טענותיה של הנתבעת למניעת הנסיעה לחו"ל, וברי לכל כי לו היה אמת בטענות האלימות שטענה כנגד התובע, סביר להניח שהיו שמים לבם לכך.
87. המסקנה הנובעת מכל אלה היא שהתובעת פעלה שלא בתום לב בהגשת התלונות.
88. כפי שציינתי, בהחלטת כב' השופטת בר אשר - צבן, הוחלט שהתובע יורחק מהקטין למשך 7 ימים, זאת בזמן שגם הנתבעת בעצמה לא הצליחה להצביע על אלימות שהפעיל נגדו.
89. בית משפט זה רואה בחומרה רבה כל פגיעה בהסדרי התראות של מי מילדי הצדדים המדיינים בפניו עם הורה השני. בפעולותיה מנעה הנתבעת מהתובע לראות את בנו הקטין למשך שבוע ימים, ומשכך יש לראות בהגשת התלונה פעולה חסרת תום לב באופן מובהק.

90. לאור האמור אני מקבל את טענת התובע בדבר פרסום לשון הרע באמצעות פנייה לרשויות בחוסר תום לב, וכן בדבר קיומה של עוולת הרשלנות והפרת חובת זהירות שהפרה הנתבעת כלפיו.

91. לטענת התובע הפיצוי בגין שהייה במעצר למשך לילה אחד נע בין 10,700 - 50,000 ₪.

92. לאחר שעיינתי במכלול הטענות שהועלו בתיק זה, וכן לאור חוסר תום הלב שבטענות הנתבעת, אשר עמדה בדווקנות על הטענה שלא היא הגישה את התלונה במשטרה, טענה שהתבררה כבלתי נכונה, החלטתי לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי לתובע בסך 15,000 ₪ בתוספת ריבית והצמדה מיום מתן פסק הדין ועד למועד התשלום בפועל.

93. כעת אפנה לדון ביתר העוולות שטען התובע לקיומן.

כליאת השווא

94. התובע טען כי במסירת עדות השקר הביאה הנתבעת לכך שהוא נכלא כליאת שווא בהתאם להוראות סעיף 26 לפקודה ומשכך יש לחייבה בפיצויים נזיקיים.

95. הנתבעת טענה מנגד שעוולה זו מתקיימת רק כאשר הנתבע בעצמו כלא את התובע. במקרה הנדון, התובע נעצר ע"י משטרת ישראל ולא ע"י הנתבעת.

96. על פי סעיף 26 לפקודה כליאת שווא היא שלילת חירותו של אדם, שלילה מוחלטת ושלא כדין, למשך זמן כלשהו, באמצעים פיסיים או על ידי הופעה כבעל סמכות. כליאת שווא נחשבת כעוולה פרטיקולארית בדיני הנזיקין, בניגוד לעוולות מסגרת כמו רשלנות והפרת חובה חקוקה, שיכולות להגן על אינטרסים מגוונים.

97. צדק ב"כ הנתבעת בטענתו כי היה מקום להפנות את עילת התביעה כנגד הכולא בעצמו, במקרה הנדון, משטרת ישראל, ואת האמור יש ללמוד

מההגנות המנויות בחוק, המגנות על הכולא במקרים המנויים בסעיף 27 לפקודה. משכך טענה זו נדחת במלואה.

עוולת הנגישה

98. התובע טען בראשית כתבי טענותיו שהנתבעת עוולה כלפיו בעוולת הנגישה כמפורט בפקודה.

99. הנתבעת טענה מנגד שגם עוולת הנגישה דורשת הוכחת נזק ממוני, אשר לא הוכח. זאת ועוד, בפסיקה נקבע שעוולת הנגישה תעמוד רק בהתקיים כל תנאיה. אחד מתנאים אלו הוא התנאי שההליך נפתח בזדון ובלי סיבה סבירה ומסתברת. במקרה דנן, התלונה לא הוגשה ע"י הנתבעת, וודאי שלא בזדון. היא הוגשה ע"י עובר האורח, ועקב התנהגותו של התובע, כך שתנאי זה אינו מתקיים. כאמור, טענה זו התבררה כבלתי נכונה.

100. בסיכומיו זנח התובע טענה זו.

101. כידוע, "דין טענה שנטענה בכתב הטענות אך לא הועלתה בסיכומים - אם בשל שגגה או במכוון - כדין טענה שזנחה, ובית המשפט לא ישעה לה" (עא 447/92 רוט נ' אינטרקונטיננטל קרדיט קורפריישן, פ"ד מט(2) 102). מטעמים אלו טענה זו נדחת, מה גם שממילא אין להעלות טענה זו בנסיבות המקרה שלפני שכן בבג"ץ 64/91 סלים חילף נ' משטרת ישראל, פ"ד מז(1) 653, נקבע: "בסיפא לסעיף 60 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] נאמר כי לא תוגש תובענה בעוולה של נגישה, רק משום מסירת ידיעות לרשות מוסמכת שפתחה בהליכים".

102. בתמ"ש (נצ'י) 33511-12-11 נ.ר נ' ע.ס נקבע שהוראת הסיפא לסעיף 60 לפקודה פורשה תוך הפנייה לפסה"ד בבג"צ 64/91 הנז', כמעמידה הגנה גם למי שמסר מידע כוזב בזדון לרשות מוסמכת שפתחה בהליכים, וזאת מתוך הנחה שעצם מסירת המידע לרשות המוסמכת והמשך נקיטת הליכים של אותה רשות מנתקת את הקשר בין התלונה לבין הנזק שנגרם לתובע, ועילת הנגישה נדחתה.

103. מהאמור עולה שיש לדחות את הטענות בדבר עוולת הנגישה.

מסירת שקר במפגיע

104. התובע טען שהנתבעת עוולה כלפיו בדרך של מסירת שקר במפגיע בהתאם להוראות סעיף 58 לפקודה, בכך שסיפרה לחוקרת המשטרה שקר, בהתייחס לטענת האונס. מנגד טענה הנתבעת שטענה זו אינה נוגעת כלל לענייננו, וממילא היא דורשת הוכחת נזק ממוני, ולנתבע לא נגרם כל נזק כאמור. הנתבע ממילא לא יכול היה להתמנות לדיין, עקב היותו גר, כך שלא נגרם לו כל נזק בגין החקירה.

105. בסעיף 58 לפקודה נקבע: "שקר מפגיע הוא פרסום הודעה כוזבת בזדון, בין בעל פה ובין בדרך אחרת, בנוגע לעסקו של אדם, למשלח ידו, למקצועו, או לטובין שלו או לזכות קנין שלו; אך לא ייפרע אדם פיצויים בעד פרסום כזה, אלא אם סבל על ידי כך נזק ממון".

106. אכן, יש מקום לטעון שהנתבעת פרסמה שקר במפגיע, אך מאחר ונפסק פיצוי נזיקי מכוח פרסום לשון הרע באותה עילה בדיוק, אין מקום לפסוק פיצוי גם בגין עילה זו.

סוף דבר

107. אני מקבל את התביעה וקובע שהנתבעת תשלם לתובע פיצוי בסך 15,000 ₪. אני מחייב את הנתבעת בהשתתפות בהוצאותיו המשפטיות של התובע בסך 5,000 ₪.

108. כל סכום שלא ישולם בתוך 30 ימים מהיום יהא צמוד למדד המחירים לצרכן לפי בסיס המדד הידוע היום בתוספת ריבית מהיום ועד לתשלום המלא בפועל.

109. המזכירות תסגור את התיק.

ניתנה והודעה היום ב' באב תשע"ז, 25/7/17, בהעדר הצדדים.

שלמה אלבז, שופט בכיר